

ข่าวมาตีพย์

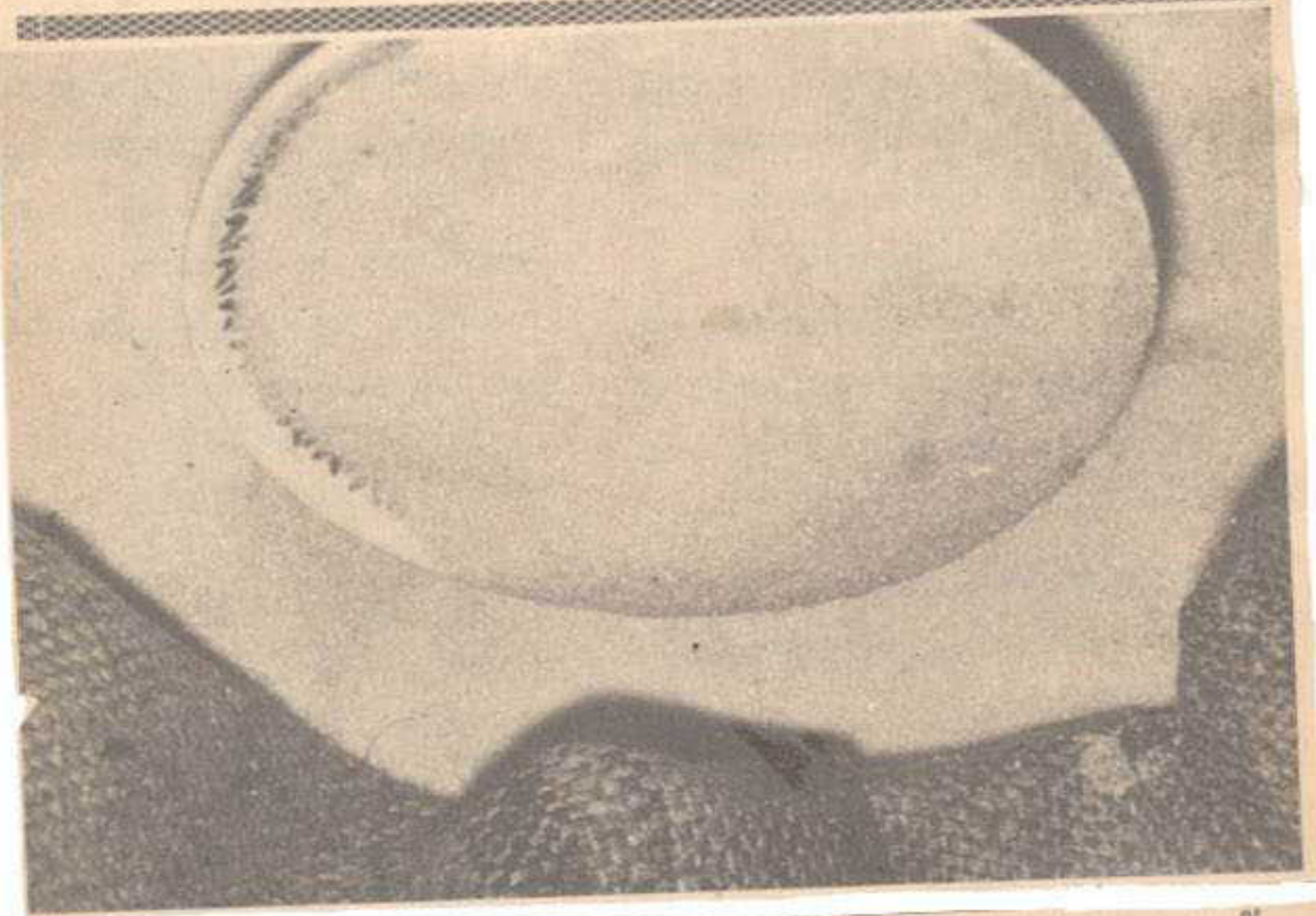
ก ๒๒๖

ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๘๖๓๑

วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๕

อนาคตของหญ้าหวาน

ดร. ฉัตร ช่างทอง

อนาคตของสตเวีย ถ้าพิจารณาในแง่ประโยชน์จากความหวานนั้น สตเวียจะ
เป็นสินค้าที่มีอนาคตไกล เพราะใช้เพียงจำนวนเล็กน้อยเท่านั้นก็ได้ความหวานมากประ
กอบกับความหวานก็ ไม่เป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค เช่น น้ำตาลประเภทแซคคาริน ถ้ามอง
ในแง่อุตสาหกรรมแล้วสตเวียไปได้ดี แต่ถ้ามองในแง่ตลาดรับซื้อก็มีเพียงญี่ปุ่นประเทศ
เดียว อาจจะมีปัญหาซึ่งอาจจะเป็นไปได้ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ

น้ำตาลที่ใช้บริโภคและใช้ในอุตสาหกรรมทั่วไปนั้นได้มาจากพืชหลายชนิด เช่น บีท อ้อย ข้าวพ่างหวาน ข้าวโพด และหญ้าหวาน (STEVIA) และน้ำตาลที่ได้จากการสกัดจากบีโตรีเบีย ซึ่งเรียกว่าแซคคาริน ซึ่งนิยมใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม และเชื่อกันว่าน้ำตาลประเภทนี้ก่อให้เกิดโรคเบาหวาน โรคฟันผุ และโรคเบาหวานแก่ผู้บริโภค ดังนั้นอุตสาหกรรมต่าง ๆ จึงได้หันความสนใจมาสู่ บีท อ้อย ข้าวโพด และหญ้าหวาน โดยเฉพาะน้ำตาลที่ผลิตจากข้าวโพดนั้น กำลัง ได้รับความนิยมนมาก ในสหรัฐอเมริกา แม้ต้นทุนการผลิตจะสูงก็ตาม แต่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคเช่นเดียวกับน้ำตาลจาก บีท อ้อย และสติเวีย

มนุษย์ได้พยายามศึกษาหาทางเลือกสำหรับตัวเองไว้หลาย ๆ ทาง แม้ว่าน้ำตาลที่ผลิตได้จาก อ้อย จะมีปริมาณมากก็ตาม แต่การผลิตอ้อยก็ไม่สามารถจะกระทำได้ทุกสภาพของดินฟ้าอากาศ หญ้าหวานหรือสติเวีย จึงเป็นพืชหนึ่งที่จะใช้เป็นทางเลือกสำหรับเกษตรกร ซึ่งอาศัยอยู่ในที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล ๕๐๐-๕๕๐ ฟุต อุณหภูมิประมาณไม่เกิน ๓๕ องศาเซลเซียส

ประโยชน์ของหญ้าหวาน เนื่องจากน้ำตาลที่สกัดจากหญ้าหวาน ให้ความหวานสูงกว่าน้ำตาลธรรมชาติที่สกัดจากพืชอื่นประมาณ ๑๕๐ เท่า สารน้ำตาลที่ให้ความหวานนี้เรียกว่า สตีวิโอไซด์ (stevioside) เป็นสารที่ไม่มีการดูดซึม ในระบบการย่อยของร่างกาย ไม่มีคุณค่าทางอาหาร มีปริมาณแคลอรีต่ำมากเพียงไม่เกินร้อยละ ๓ เท่านั้น ในต่างประเทศนิยมใช้สารนี้ในวงการแพทย์ และในอุตสาหกรรมการผลิตอาหารที่ต้องการความหวาน แต่ไม่ต้องการคุณค่าทางอาหาร ในวงการแพทย์ได้แนะนำ ให้คนไข้ ที่เป็น โรคเบาหวาน โรคฟันผุ และผู้ที่ต้องการจะลดความอ้วน บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารที่มีสารสกัดจากสติเวียเป็นตัวให้ความหวาน ในอุตสาหกรรมการผลิตอาหารที่ต้องการรสหวาน เช่น ไอศกรีม ลูกกวาด หมากฝรั่ง แยม ปลาหมึกแห้งหวาน ปลาบั่น ซอส ซิอิว ผงกะหรี่ แป้งเพิ่มปุระ อุตสาหกรรมทำเหล้าบางชนิด และยาสูบ ก็หันมาใช้ น้ำตาลจากสติเวียในการปรุงแต่งรสชาติ สำหรับในประเทศไทยเองก็ได้มีการทดลองนำน้ำตาลจากสติเวียมาปรุงแต่ง

อาหาร เช่น ผักกาดคอง แดงกวาคอง หัวไชโป้วเค็ม และอื่น ๆ ปรากฏว่าได้ผลดีและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

การปลูกหญ้าหวาน หญ้าหวานเป็นพืชพื้นเมืองของทวีปอเมริกาใต้ ในประเทศบราซิลและปารากวัย ซึ่งญี่ปุ่นได้นำเข้ามาทดลองปลูกครั้งแรกในประเทศไทยที่นครสวรรค์เองเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา เนื่องจากมีฝนตกชุก ประกอบกับอุณหภูมิสูงไม่เหมาะสมกับสติเวีย ความหวานที่ได้จึงต่ำ โครงการนี้จึงเลิกกันไป ต่อมาในปี ๒๕๒๑ ได้มีการทดลองปลูกใหม่ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ปรากฏว่าได้ผลดี จึงได้มีการขยายการปลูกไปยังจังหวัดใกล้เคียง เช่น ลำพูน ลำปาง และเชียงใหม่

การปลูกสติเวีย ทำได้ ๒ วิธีคือ วิธีใช้ขี้กขำราก วิธีนี้ไม่นิยมใช้ในการทำเพื่อการค้าเพราะอุ้งฮาก ค่าใช้จ่ายสูง และได้ประมาณ ๑๔,๐๐๐ คัน ในจังหวัดเชียงใหม่ปลูก ในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ถ้าใช้ปุ๋ยคอกก็ประมาณ ๗๐๐-๑๕,๐๐๐ กก. ต่อไร่ หรือจะใช้ปุ๋ยสูตร N-P-K ในอัตรา ๖๕ กก. ต่อไร่ก็ได้ เมื่อปลูกแล้วก็สามารถเก็บเกี่ยวได้ภายใน ๓ เดือน โดยนับจากวันเพาะเมล็ด จากนั้นก็เก็บเกี่ยวได้อีกทุก ๆ ๔๕ วัน ซึ่งปีหนึ่งจะเก็บได้ประมาณ ๖ ครั้ง หรือประมาณ ๘ คันต่อไร่ต่อปีต่อไร่หนักสด หรือ ๑.๓ คันต่อไร่ต่อปีโดยคิดน้ำหนักแห้งที่ความชื้น ๑๐% ราคาขายส่งน้ำหนักแห้งคันละ ๒๐,๐๐๐ บาท ในเนื้อที่ ๑ ไร่ จะมีรายได้ ๒๖,๖๐๐ บาทต่อไร่ ยังไม่หักค่าใช้จ่ายเพราะไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้

อนาคตของสติเวีย ถ้าพิจารณาในแง่ประโยชน์จากความหวานนั้น สติเวียจะเป็นสินค้าที่มีอนาคตไกล เพราะใช้เพียงจำนวน เล็กน้อยเท่านั้น ก็ได้ความหวานมาก ประกอบกับความหวานก็ไม่มีอันตรายแก่ผู้บริโภค เช่น น้ำตาลประเภทแซคคาริน ถ้ามองในแง่อุตสาหกรรมแล้ว สติเวีย ไปได้ดี แต่ถ้ามอง ในแง่ตลาดบริโภค ก็มีเพียงญี่ปุ่นประเทศเดียว อาจจะมีปัญหาซึ่งอาจ จะเป็นได้ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ แ่งบวกคือถ้าตลาดญี่ปุ่นมีความต้องการมากจริงก็จะมี การตั้งโรงงานรับซื้อและสกัดน้ำตาลจากสติเวีย ก่อให้เกิดการขยายการปลูก และการจ้างงาน ในชนบทและการขยายตัวของธุรกิจ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีการ

ผลผลิตอาจได้ไม่เต็มที่ อีกวิธีหนึ่งก็โดยการ
เพาะเมล็ดด้วยย้ายกล้าปลูก วิธีนี้เป็นที่นิยม
ปลูกเป็นการค้า โดยเฉพาะในแปลงเพาะกล้า
ประมาณ ๔๕ วัน แล้วนำไปเลี้ยงในแปลง
เพาะชำจนหน่ออายุมีใบ ๖-๘ ใบ จึงย้าย
ลงไปปลูกในแปลง ซึ่งยกร่องสูงประมาณ ๒๐
ซม. ระยะปลูก ๓๐x๓๐ ซม. ไร่หนึ่งจะปลูก
กระจายรายได้ แต่ถ้ามองในแง่ลบ เมื่อมีผู้ซื้อ
เพียงรายเดียวปัญหาการกวาดล้างรับซื้อก็อาจจะ
เกิดขึ้น อีกประการหนึ่งก็คือ ถ้าราคาดี เกษตร
กรก็จะขยายการผลิตเกินความสามารถที่จะรับ
ซื้อของโรงงาน ในที่สุดราคาก็จะต่ำลงเกษตรกร
ก็จะเดือดร้อน หากไม่มีการวางแผนการ
ผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงงาน
รับซื้อ

ปัญหา สำคัญอีก ประการ หนึ่ง ก็ คือ
การปลูกสดีเวียจะคงเอาใจใส่ดูแลรักษา
อย่างไร นั้นมากเพราะฝนตกชุกก็ต้องระบาย
ออกทั้งไว้ให้และไม่ได้ อาจเป็นสาเหตุก่อให้เกิด
เกิดโรคการเจริญเติบโตหยุดชะงัก นี่คือนิย
หาในฤดูฝนตกชุก ซึ่งจะต้องจัดระบบการระ
บายน้ำในแปลงปลูกอย่างดี วิธีนี้จะทำให้ค่า
ใช้จ่ายสูง สำหรับในฤดูแล้งจะต้องมีการให้น้ำ
เพื่อรักษาความชื้นให้สดีเวียอยู่เสมอ ในแหล่ง
ที่ไม่มีชลประทาน หรือน้ำใต้ดินมีไม่พอ หรือ
มีแค่คุณภาพไม่ดี การให้น้ำในฤดูแล้งจะ
ทำให้มีค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งกรณีนี้จะเป็นข้อจำกัด
สำคัญในการปลูกในฤดูแล้ง และยังคิดราคาที่
รับซื้อ กก. ละ ๒๐๐ บาทต่อน้ำหนักแห้งแล้ว
จะเห็นว่าราคาสูง แต่กว่าจะได้ ๑ กิโลกรัม นั้น
ไม่ใช่ของง่าย ประการสำคัญต่อมาก็คือข้อจำกัด
ด้านอุณหภูมิและระดับความสูงจากน้ำทะเล
ซึ่งจะ ปลูกได้ ก็เฉพาะ แค่ใน จังหวัด ทาง ภาค
เหนือ และจะต้องมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ด้วย
ไม่ว่าจะเป็นน้ำจากชลประทาน จากห้วย
หนอง คลอง บึง หรือน้ำใต้ดินก็ตาม ที่สามารถ
จะนำน้ำมาใช้ในฤดูแล้งได้

กล่าวโดยสรุป อนาคตของหน่อ
หวานหรือสดีเวีย ถ้ามองในแง่ของอุตสาหกรรม
ที่จะ นำไป ใช้นั้น ไม่ต้อง เป็น
ห่วง เพราะความต้องการมีมาก ขณะเดียว
กันเราก็มี น้ำตาล ซึ่งผลิต จากอ้อย มากอยู่แล้ว
ดังนั้นสดีเวียก็ อาจจะเข้ามา เป็นคู่แข่ง ชั้นของ
อ้อย แต่ปัญหาคือ สภาพแวดล้อมที่จำกัด

ในการปลูกสดีเวีย แล้วก็ ไม่น่า ห่วง ในเรื่องนี้
เพราะความ ต้องการ ของสภาพ แวดล้อม แยก
ต่างกันของพืชทั้งสองชนิดนี้ หากพิจารณาใน
แง่ของตลาดก็ขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิตที่ได้ว่า
จะมากน้อยแค่ไหน เพียงพอที่แย่งส่วน
แบ่งของ ตลาดน้ำตาลจาก อ้อย ไป ได้แค่ ไหน
แต่ถ้าจะมองในแง่ของ ทางเลือกของอา
ชีพแล้ว ก็ควรจะให้โอกาสสนับสนุน
เกษตรกรในภาคเหนือ และอาจจะใช้
เป็นทาง เลือกสำหรับเกษตรกร ผู้ ปลูก
กระเทียมซึ่งมีปัญหาด้านราคาได้ โดย
แบ่งเนื้อที่บางส่วนมาปลูกสดีเวีย เพราะ
ลักษณะ การดูแล รักษา คล้าย คลึง กัน
ประกอบกับราคาหน่อหวาน ก็เป็นสิ่งดึงดูด
ใจเกษตรกรในการทำการผลิตพอสมควร
ดังนั้นการปลูกหน่อหวานแม้จะมี
ปัญหาบ้าง แต่ก็ เป็นทางเลือกอันหนึ่ง
สำหรับเกษตรกรในภาคเหนือ ซึ่งควร
ให้การสนับสนุนต่อไป